

21
1770, 20.
QVAESTIO CONTROVERSA

AN

SI A PATRE FILIO SVO PE-
TATVR CVRATOR INVOLVAT
EMANCIPATIONEM TA-
CITAM

QVAM

P. 249
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESSOR. PVBLIC. ORDIN. IVR. NAT. ET GENT.

ET SOCIETAT. LITER. DVISEVVRG.
SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE XXV. APRIL. ANNO CIOIOCCCLXX.

PVBLICE DEFENDET

GOTTLOB MARTINVS EDELMANN

CHEMNIT:

LIPSIAE

LITERIS RVMPFIIIS.

QUESTIO CONTROVERSA

AN

SI A PATRE FILIO SVO PE-

TATUR CURATOR INVOLVAT

EMANCIPATIONEM TA-

CIAM

IN VESTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

PRÆSIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESSOR PVBLCI ORDINIS NAT ET GENT.

ET SOCIETATIS LITTE. GAVISVBERG.

1703

IN AVDITORIO PERIURIO

MDCCCLXXIII

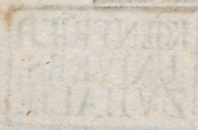
1773

GOTTLIB MARTINIUS EDELMANN

CHIMIA

LITTE

LITTE

VIRO AMPLISSIMO
MAGNIFICO EXCELLENTISSIMO
CAROLO GVNTHERO
LVDOVICI

ORGANI ARISTOTELICI PROFESS. PVBLICO ORDINA-
RIO ACADEMIAE LIPSIENSIS ARCHIVARIO COLLEGII MINORIS PRIN-
CIPVM COLLEGIATO ACADEMIAE BORVSS. REGIAE SCIENT. AC SO-
CIETAT. LIPSIENS. OECONOMICAE TEVTONICAE ET ARTIVM
LIBERALIVM SODALI.

PATRONO AC PRAECEPTORI
OPTVMO

D. D. D.

VIRO AMPLISSIMO

MAGNifico EXCELLENTISSIMO

CAROLO EVANTHERO
LADOVICI

ORGANI ARISTOTELICI PROFESS. PUBLICO ORDINA-
RIO ACADEMIAE LIPSIGENSIS ARCHIVARIO COLLEGI MINORS KUN-
STUM COLLEGIATO ACADEMIAE ROYVVS. REALE SCIENT. AC SO-
CIIAT. LIPSIGENSIS OECONOMICAE TRIVONIAE ET ARIVM
LIPSIAM LUDAVI

PATRONO AC PRAECEPTORI
OPTIMO

D. B. D.

VIR AMPLISSIME
MAGNIFICE
PRAECEPTOR AC PATRONE
PIE COLENDE,

Quam dudum acquisiui et optaui occasio-
nem, qua publice testatum facerem,
quanta benignitatis ac liberalitatis in me
documenta sint, per TE, VIR AMPLISSIME et
MAGNIFICE, mihi quam vberime declarata:
eam ita auidissime nunc amplector, vti ad beni-
ficentiam illam praedicandam et testificandam
semper fui paratissimus. Etenim quod vitae aca-
demicae per triennium fere, adeoque studiis meis,
in quorum medio cursu, ne propter rei domesti-
cae tenuitatem consistendum esset, verebar, muni-
ficientia publica prospectum sit atque consultum:
id omne post Deum TIBI, PATRONE OPTI-
ME MAXIME, in acceptis fero, TEque diui-
nae in me voluntatis interpretem agnosco suspi-
cioque. Accedit TVA ipsius in me beneuolen-
tia plane singularis, qua sola commoda mea
omnia, omnia optata, contineri existimo, quam-
que eandem eximiis innumerisque exemplis co-
gnoui

gnoui tantam esse, vt nihil addi posse videatur.
Quae quum ita sint, nullus omnino dubito, sed
spem habeo certissimam, fore, vt, quam TIBI,
VIR MAGNIFICE, demisse offero dedicoque,
disputatiunculam, eam in gratissimi animi mei
significationem, benignissime accipias. Ego ve-
ro, vt Deus Optimus Maximus TE vna cum DO-
MO SPLENDIDISSIMA TVA diutissime sal-
uum atque incolumen praestet, omnique felicitate
semper cumulet, precibus supplicibus rogare
nullo umquam tempore cessabo, qui Patrocinio
TVO et Fauori me totum tuendum trado

NOMINI TVO AM-
PLISSIMO

deuotus cliens

GOTTLob MART. EDELMANN.

AN

SI A PATRE FILIO SVO PETA-
TVR CVRATOR INVOLVAT EMAN-
CIPATIONEM TACITAM.

---

§. I.

Non omnino verum est, si de hodierna
Iuris applicatione dicas, quod Iure Ro-
mano verissimum erat: *Patrem haben-
ti tutor haud datur.* Docet enim ex-
perientia rerum, quae in foro contin-
gunt, haud raro liberis adhuc sub pa-
trio iure positus tutorem dari superhabita illa vi potestatis
patriae. Caue, clamites, ita contra ius in thesi agi. Con-
cedo, agi contra ius romanum: nego, contrariari rationi-
bus iuris patrii et forensis. Non enim omne id, quod le-
ge Romana aliter scriptum, propterea apud nos iuri in the-

A 2

si con-

si contrarium erit, quippe in subsidium tantum receptum est peregrinum illud ius, videlicet, si cum moribus patriis conspiret in rationibus suis, nec patria instituta adsint, quae sequi debemus. Quae cum ita sint et maxime in tutelarum iure plerique patrii mores et rationes feruentur, mirum non videbitur, si magistratus, qui supremam in subditos maiestatis nomine exercet tutelam, si parum prospectum esse censeat liberis sola potestate patria, superaddat tutorem, qui bonorum filiorum rationem habeat salvo tamen iure patris. Hinc fori nemo tam imperitus esse poterit, qui adfirmet, dato liberis tutore tolli patriam potestatem.

§. II.

Facile ex his praemissis poterit quaestio illa decidi: *an, si pater filio suo seu quem in sua potestate habet curatorem petat, eo emancipasse videatur filium.* Si prius pater expresse emancipaverit filium, post curatorem petat, nulla est proposita quaestio. Sola ergo controuersia in eo quaerenda, an petendo tutorem tale committat factum, ex quo non Romana aliqua emancipatio, sed *Germanica* aut potius *tacita* praesumi possit.

§. III.

Non quidem in illa, quam *virtualem, tacitam, germanicam* emancipationem aut quasi emancipationem dicunt eruditi, explicanda longi erimus, quod illam explicationem vix pagellae hae caperent. Dixere iam alii multum, ut THOMASIVS de *quasi emancipatione Germanica* diff. BOEHMERVS diff. de *statu liberorum sui iuris factorum per separationem vel nuptias* HEIMBURG de *difficillimis emancipationis Romanae et Germanicae capitibus.* Pauca tantum adiciamus et magis per epitomen, quo dein in proposita specie iudicium ferre queamus.

§. IV.

Quantum quidem antiquitas memoriam maiorum nostrorum seruauit, nihil certius est, quam eosdem maiores nostros plane alias de parentum iuribus in liberos habuisse notiones, quam quas Romana iura continebant. Ignorabat patria patrem dominum, regem, tyrannum, ignorabat imperium, ignorabat seruilem liberorum nexum ex patris arbitrio tantum duraturum. Omne sane ius patris in educatione ad gentis utilitatem positum videbatur, donec filius vel filia apta esset publicae utilitati inferuendi, haec pariendo posteros, ille ferendo arma. Hinc simulac absoluta videbatur educatio, simulac filius aptus ad ferenda arma, his ornabatur, sed vt TACITVS de Mor. Germ. c. XIII. refert; *non ante, quam ciuitas susceptorum probauerit.* Ad quem loc. egregie commendatus est *Illustr. GEBAVERVS Progr. De Patr. Potest. Ver. Germ. CXCICCLV.* Pergit vero CORNELIVS noster. c. I. *Ante hoc domus pars videntur, mox Reipublicae.* Desinebant itaque hac inauguratione pars esse domus, neutiquam ipsius familiae et agnationis, quippe quae iura sanguinis omni tempore salua manebant, nisi forsitan adhibita *eiuratione familiae*, quam alibi dedimus. Neque vero domus hic alium admittit sensum, quam quem Romanis Ictis, vt est in *L. 5. ff. de Excus. tur.* Quo venit, vt recte putauerint Iuris ac morum patriorum interpretes, hac inauguratione a patria potestate, vel vt nostris dicebatur *mundio* filios liberatos fuisse, quippe cessante mundi causa in educatione, etiam ipsum cessare videbatur mundium.

§. V.

Quo venit, vt cum postea ipse antiquus populorum nostrorum bellicus status immutationes pateretur, ratio tamen mundi, vel si offendit vox barbara delicatulas aures improprie dictae patriae potestatis mansit et durantis et cessantis. Hac ergo educatione cessante, ipsa potestas

cessabat. Cum vero haud amplius omnium ingenuorum esset, ferre arma, sed et ad alios victum quaerendi modos sese applicarent populares; euenit, vt si ad licite quaerendi victum aliquem modum apti liberi viderentur, idem iudicarent, si talem quem modum eligeret filius, scil. *ante hoc domus pars videntur, nunc Reipublicae*. Hinc si filius a domo patris se separaret suamque curaret propriam domum, desinebat amplius sub educatione patris esse, atque ipsius fiebat reipublicae membrum. Quare non videntur peccasse, qui hanc separationem susceptam *virtualem emancipationem* vel ob comparationem ab effectu desumptam *quasi emancipationem* vocent.

§. VI.

Neque deseruerunt hanc philosophiam hodierni populares, qui potius a paterna potestate, aequae atque maiores, liberos immunes pronunciant. Sed his positis facillima ratione diiudicari potest, an in hac separatione consensus parentum requiratur. STRYCKIUS in *Vsu Mod. ff. b. r.* videtur requirere consensum parentum, sed omnino dubito, an hoc exacte verum sit. Quamuis quidem per se verum sit, alteri inuito ius eripi non posse, hinc nec parenti ius in filium, si de Romano iure dicas; at hic aliter res comparata. Cum enim in patrio iure nec familiae nexus nec reuerentia tollatur emancipatione, nullum ius eripitur parenti in filium emancipatum, sed cessat illa obligatio educandi alendique filium dirigendique illius actiones, iusque ex educatione. Quia vero in separaturo iam ille finis obtentus sit, satis erit, si pater non dissentiat ex iusta aliqua causa. Ais: pater desinet inuitus acquirere per filium. Cedo, sed desinit quoque alere ac sustentare filium, in cuius compensationem per filium acquirebat. Satis est, non adesse patri causas, propter quas inhabilem iudicare possit pater filium, quod suis non superesse possit rebus, nec suam diri-

dirigere oeconomiam; praeferenda est vtilitas reipublicae, quae hac separatione nouum acquirit ciuem, *mox enim pars viderur reipublicae.*

§. VII.

Diximus de filio liberato per separationem a patria potestate. Sed an et filia per separationem possit sui iuris fieri? Verum quidem, masculinum sexum sub se comprehendere foemineum interdum: at non omni tempore id verum, vbi nexus ratio maxime contrarium suadet. Sic v. c. filia familias exheredari nequit, si patrem, fideiussione non liberauit, cum possit, quod in filio valet, vt ergo filius filiam non comprehendat. Ita videndum, an propria oeconomia instituta liberetur filia. LL. patriae nuptias in filiabus virtualem emancipationem constituunt: Et haud nego cautius hic procedendum esse. Quid enim periculosius fragilitate feminae, cuius pudor et pudicitia tot exposita insidiis. Dein nec sui iuris plene maiores feminas esse voluerunt, qui potius vel mariti vel propinqui cura commendatas reliquerunt. Haec possent forsitan negatiuae sententiae patrocinari. At nihilominus procliuis sum in sententiam adfirmatiuam. Quamuis quidem concedam, posse a femina separationem oeconomiae institutam occasionem praebere turpi et leuissimae vitae et meretricio acquaeftui, at nollem tamen ita in sexum sequiorem iniurius esse, vt putem, femineum sexum omnem et virtutis et pudicitiae curam deposuisse: potius cum bonum quemque in dubio habeant leges, et virgines honestissima ratione victum labore parare sibi queant, non dubito, quin adfirmen recte quoque filiam posse separata oeconomia se liberare a patria potestate sibi que acquirere, ne per eam pater acquirat, cui tamen semper saluum erit, propter reuerentiam et curam, quam in filiam, vt proximus

mus agnatus habeat, curare, ne ex vitae turpi genere sibi victum parat. Sed haec obiter.

§. VIII.

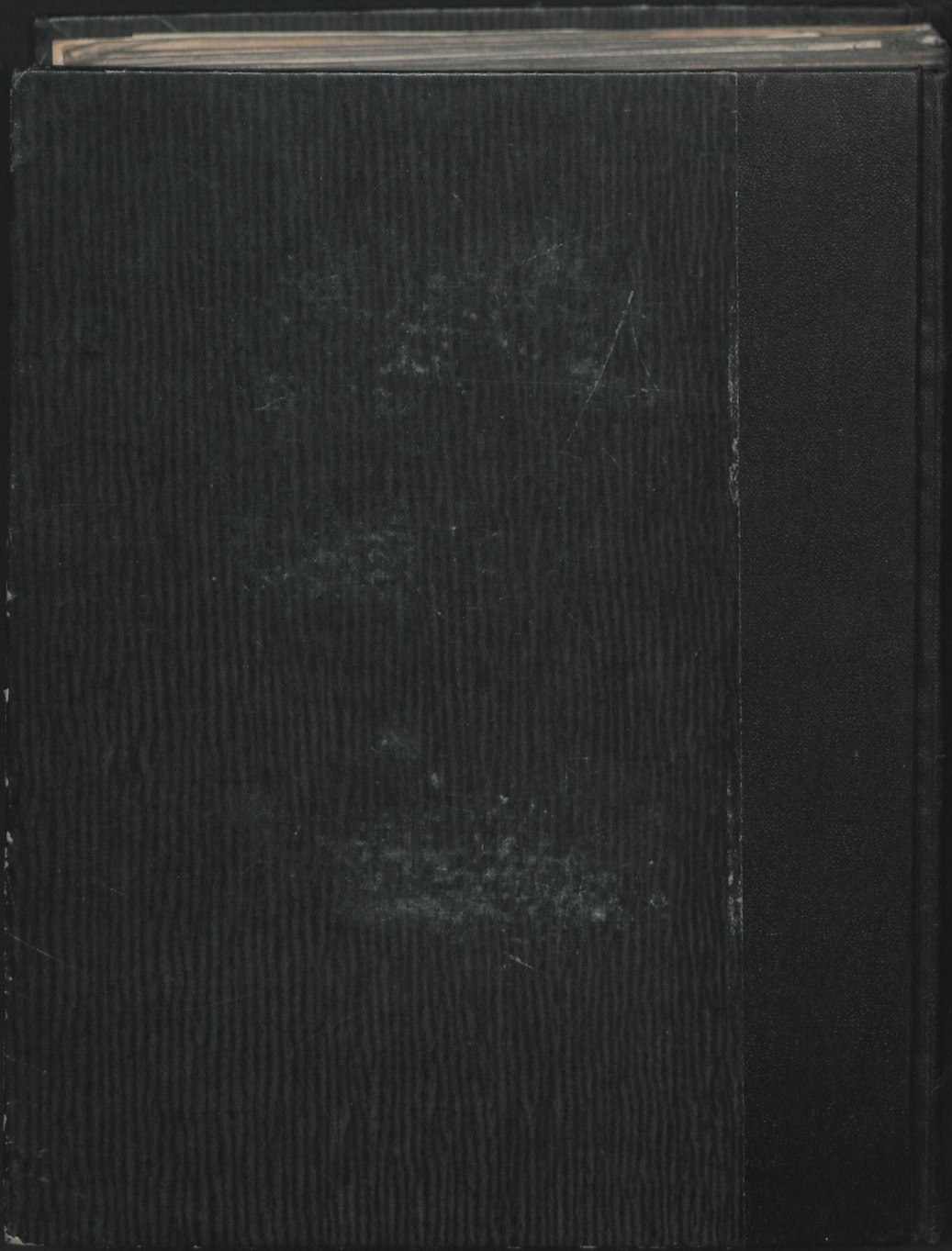
Pergimus ad thema. *An curatore a patre filio petito emancipatio virtualis adsit.* Viderur adfirmare mihi, nisi me omnia fallunt LEYSER *Medit ad ff. spec. XXI. m. 5.* Non virgeo eius argumenta, quae incongrue collecta mihi videntur. Magis est, vt ex fori rationibus rem diiudicemus. Monstrauimus supra, patrem habenti in foro tutorem adhuc dari posse. Inter tutorem vero et curatorem in patrio iure nullam differentiam esse edocuit *Illustr. GAERTNERVS diff. Inter impuberem et minorem, tutorem et curatorem iure Germanico non distingui.* Quae si vera sunt, patet, ex eo, quod pater curatorem petat filio suo, nunquam praesumendam esse emancipationem tacitam. Filius enim, cui curator petendus, adhuc educatione et alimentatione, quae adhuc curari potest a patre, eget. Potest adhuc pater per eum acquirere, si ex bonorum administratione eidem rationes reddiderit et fructus emolumentaue exhibuerit curator. Qua propter arbitror, ex patris intentione omnem controuersiam esse diiudicandam. Si ea intentione a patre curator petatur filio, ne eundem amplius tamquam suum habeat, atque in eum finem suam rem domesticam filio instituat, aut in societatem negotiationis alicuius capiat, concedo tacite emancipatum habendum filium. Contra si haud ea intentio adsit, vel saltem dubia sit, vix tuto adferri potest, filium a patre emancipatum tacite fuisse.

T A N T V M.

VD18

ULB Halle 3
007 208 200

21

1770, 20.

QVAESTIO CONTROVERSA

AN

SI A PATRE FILIO SVO PE-
TATUR CVRATOR INVOLVAT
EMANCIPATIONEM TA-
CITAM

P. 249

QVAM

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESSOR. PVBLIC. ORDIN. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITER. DVISVURG.
SOCIO

IN AVDITORIO PETRINO

DIE XXV. APRIL. ANNO MDCCCLXX.

PVBLICE DEFENDET

GOTTL0B MARTINVS EDELMANN

CHEMNIT:

LIPSIAE

LITERIS RVMPFIIS.

